

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted]

Datum

26 augustus 2022

Kenmerk

DGA-PAV / 22435475

BHM: 22441574

Kopie aan

[Redacted]

Bijlage(n)

2

nota

Kamerbrief resultaten onderzoek naar transparantie over
duurzaamheid bij supermarkten

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Berenschot heeft in opdracht van LNV een onderzoek uitgevoerd: "Transparantie over bijdragen aan een duurzaam voedselsysteem – Verkenning naar de transparantie en harmonisatie van duurzaamheidsinspanningen en -indicatoren door supermarkten". Dit onderzoek geeft verdere invulling aan de motie Sneller/De Groot van 12 maart 2020 (Kamerstuk 31 532, nr. 246), waarin wordt gevraagd om inzicht in de mate waarin onder andere supermarkten bijdragen aan een duurzaam voedselsysteem. Nu het onderzoek is afgerond en het gesprek op 24 augustus 2022 tussen uw voorganger en de CEO's van supermarkten heeft plaatsgevonden, informeert u de Kamer met deze brief over de uitkomsten en de vervolgstappen. Daarnaast kondigt u de publicatie van de monitor duurzaam voedsel 2021 aan.

Advies

Het advies is om:

- akkoord te gaan met de vervolgstappen zoals hieronder en in de Kamerbrief beschreven;
- de Kamerbrief vóór de landbouwbrief van 11 november te versturen.

Kernpunten

- Supermarkten doen al het nodige aan verduurzaming en ze proberen ieder op hun eigen manier transparant te zijn. Echter, de inspanningen en de verantwoording hiervan in de rapportages zijn dermate verschillend, dat het niet mogelijk is om inzicht te krijgen in de daadwerkelijke bijdrage (outcome of impact) die supermarkten leveren. Dit maakt het lastig om onderscheid te maken welke supermarkten het echt goed doen op gebied van verduurzaming en welke het voornamelijk goed doen op activiteitsniveau en marketing daar omheen.
- De resultaten van het Berenschot rapport onderschrijven dit. Zie de toelichting voor de belangrijkste resultaten.

Ontvangen BPZ

- Op 24 augustus 2022 is uw voorganger in gesprek gegaan met de CEO's van de vijf grootste supermarkten, het CBL en Super Unie. Voorafgaand aan dit gesprek hebben de aanwezigen een agenda met een aantal concrete voorstellen ontvangen. Eén daarvan ging specifiek over het toewerken naar meer transparantie over de impact van duurzaamheidsinspanningen, mede op basis van de uitkomsten van het Berenschotrapport. Zie de toelichting voor het verstuurd voorstel.
- Tijdens het gesprek is de toenmalig Minister Staghouwer, vanwege de tijd, niet volledig toegekomen aan dit onderwerp. Echter hebben een aantal aanwezigen wel aangegeven dit belangrijk te vinden en te ondersteunen en hebben de overige partijen geen bezwaren geuit.
- Op basis van het Berenschotrapport en het gesprek met de supermarkten wordt vervolgproces in de brief daarom als volgt geschetst:
 - Er is reeds een werkgroep gestart waar o.a. de supermarkten aan deelnemen;
 - Deze werkgroep moet de maatschappelijke opgaven verder uitwerken en aan de slag met de bijbehorende indicatoren;
 - Er wordt een start gemaakt met de eerste indicatoren om op een meer transparante en geharmoniseerde manier te rapporteren;
 - Bovenstaande in lijn met Europese verplichtingen;
 - Voortgang zal terugkomen in uw Voedselbrief eind dit jaar.
- De CEO's hebben aangegeven eind dit jaar graag een kennismaking met u in te plannen om ook verder te spreken over voortgang van bovenstaande.

Toelichting

- Op 12 maart 2020 is de motie Sneller/de Groot aangenomen (31532 nr.246) waarin de regering wordt verzocht om in overleg met o.a. de supermarkten te komen tot een standaard voor jaarlijkse rapportage, zodanig dat die rapportage inzicht biedt in de mate waarin supermarkten bijdragen aan een duurzaam voedselsysteem.
- Intensieve gesprekken hebben ertoe geleid dat met CBL is afgesproken, zoals ook aangegeven in de Kamerbrief van 20 september 2021 'Consumentenbestedingen aan duurzaam voedsel' (Kamerstuk 31 532 nr. 267), gezamenlijk op te trekken bij het vormgeven van een dergelijk inzicht.
- Aan Berenschot is de opdracht gegeven om inzichtelijk te maken hoe nu wordt gerapporteerd en welke stappen genomen kunnen worden om de bijdrage van supermarkten aan verduurzaming van het voedselsysteem beter inzichtelijk te maken. Het rapport is in het voorjaar van 2022 opgeleverd en het toesturen naar de Tweede Kamer heeft inmiddels enige urgentie. Daarnaast kunnen de uitkomsten benut worden voor de nadere uitwerking van het landbouwakkoord, onderdeel ketenafspraken.

Belangrijkste resultaten Berenschotrapport:

- Transparantie is bij supermarkten deels aanwezig, maar dit levert geen compleet en eenduidig beeld op;
- Rapportage gebeurt met name op activiteitsniveau, minder op de concrete resultaten en de impact van deze activiteiten;

- Monitoring vindt nu voornamelijk plaats op het niveau van de gehele sector, niet op het niveau van de individuele supermarkt(ketens);
- De rol, verantwoordelijkheid en invloed van de supermarkt in de maatschappij wordt door de supermarkt verschillend beleefd;
- Een voorwaarde voor transparantie is het uitgangspunt 'gelijke monniken gelijke kappen', waarbij alle supermarkten op eenduidige wijze gaan rapporteren op dezelfde indicatoren;
- De wens van supermarkten om sturing vanuit de overheid te ontvangen met betrekking tot de verduurzaming van het voedselsysteem verschilt.

De belangrijkste adviezen uit het rapport zijn:

- Stel als overheid heldere kaders voor de te behalen doelstellingen op het gebied van het verduurzamen van het voedselaanbod, de beoogde effecten en/of de resultaten;
- Begin nu met wat kan en bouw de gewenste rapportage gaandeweg uit.
- Gebruik hiervoor een eerste set wetenschappelijk onderbouwde indicatoren die jaarlijks kunnen worden gemeten en hou rekening met de duurzaamheidsdoelen waar supermarkten al activiteiten op hebben ingericht;
- Maak afspraken over de eenduidige wijze van rapporteren;
- Bezie deze opgave voor de gehele keten: wat wil je stimuleren én wat wil je ontmoedigen.

Hieronder het voorstel dat in de agenda voor het gesprek van 24 augustus 2022 was voorgelegd aan de CEO's en waar commitment op is gevraagd:

LNV en de supermarkten zijn het afgelopen jaar in overleg geweest over een geharmoniseerde en transparante duurzaamheidsrapportage. Dit heeft tevens geresulteerd in een onderzoek en advies van Berenschot. LNV vraagt om commitment om op korte termijn constructief mee te werken aan een concrete uitwerking. In lijn met de aanbevelingen uit het rapport Berenschot stelt LNV voor, om dit voor het einde van het jaar uitgewerkt te hebben via een projectgroep waar o.a. de supermarkten, Super Unie en CBL aan zullen deelnemen. Tenminste de aanbevolen indicatoren uit het rapport van Berenschot zullen nader worden uitgewerkt waarbij het belangrijk is dat ze bijdragen aan de eerder genoemde opgaven. Een tijdspad kan worden geadviseerd aan LNV die zal worden meegenomen in de besluitvorming. Het is wel de bedoeling dat er tenminste met drie indicatoren direct een start wordt gemaakt. In deze werkgroep wordt ook besloten of supermarkten de benodigde gegevens op een geharmoniseerde manier aan een onafhankelijke partij aanleveren, die vervolgens de rapportage verzorgt of dat supermarkten hun eigen duurzaamheidsrapportages voor de afgesproken indicatoren aanpassen. Europese ontwikkelingen worden hierin meegenomen. Deze projectgroep zal tevens worden benut om tot een uitwerking van de eerder genoemde opgaven te komen.

Publicatie monitor duurzaam voedsel 2021

- LNV geeft jaarlijks opdracht aan Wageningen Economic Research (WEcR) om de monitor duurzaam voedsel op te stellen. Deze monitor geeft inzicht in de consumentenbestedingen in Nederland aan duurzaam voedsel, herkenbaar aan een keurmerk met onafhankelijke controle. In de monitor wordt duurzaam voedsel gedefinieerd als voedsel waarbij tijdens de productie en verwerking meer rekening is gehouden met milieu,

dierenwelzijn en/of sociale aspecten dan wettelijk verplicht is. Keurmerken spelen op dit moment een belangrijke rol in de herkenbaarheid van duurzamer geproduceerd voedsel. De keurmerken die in de huidige monitor zijn meegenomen zijn ASC, Biologisch, Beter Leven, Fair Trade, MSC, On the way to Planetproof, Rainforest Alliance, UTZ Certified en overig (vrije uitloop).

- De gemeten verkoopkanalen betreffen supermarkten, foodservice en speciaalzaken voor duurzame voeding.
- In september is de monitor duurzaam voedsel 2021 gepubliceerd.
- Uit de monitor blijkt dat de bestedingen aan duurzaam voedsel in 2021 met 12% zijn gestegen ten opzichte van 2020. De totale consumentenbestedingen aan duurzaam voedsel bedroegen in 2021 €9,5 miljard. Het marktaandeel van bestedingen aan duurzaam voedsel in de totale bestedingen aan voedsel is toegenomen van 17% in 2020 naar 19% in 2021.
- Hiermee zet de stijgende lijn van de afgelopen jaren door.